

porodili novi glasovi, plakajoči, vriskajoči, smeh in krohot, krik bedne duše, ki se bori nasproti vsemu svetu, prodira v kri in v srce, vdihava življenje in smrt, zaklinja in prepričuje.

Zdelo se je, da starec igra na lastno srce, ki pozna vse tajnosti bolečine in ve za najglobokejši izraz...

Vojaki so utihnili in posluhnili v pesem. Narednikove roke so ob nenadnem plaku gosli izpustile deklico. Obrazi so postali temni, zamišljeni, oči so gledale izpod čela... Ciganka ni jokala več. Vojaki so postali krotki, nekaj neznanega se je pretočilo v njih srca, pod čarom teh glasov so uzrli svojo domovino pred seboj, njeno bridko lepoto, zaslišali so pesem svoje mladosti in občutili postoteren vso težo domotožja, ki so ga vse dni mamili in zalivali s pijačo. Tiho so se ozrli drug po drugem, začudeni, kot da se ta hip ne poznajo več. Tedaj se je rdečelasec nenadoma zganil, kakor da ga je vsega obvladala neznana bolečina, in je udaril po zaboju:

»Naj neha! Naj neha!«

»Pst! Tiho!« ga je zgrabil narednik za roko,

In cigan ni nehal, dokler ni izjokal svoje bolečine in prošnje.

Ko je umrl zadnji zvok, je položil gosli na koleno in zrl pred se. Zdelo se je, da plaka, zakaj dolgo ni dvignil obraza, ne zinil besede.

Iz nastale tihote se je prvi predramil narednik, segel v vrečo, vzela iz nje kruha in kos posušenega mesa ter oboje ponudil ciganki.

Ta je pogledala očeta, nato je vzela. Vzela je tudi cigan in hlastno pil iz ponudene mu steklenice žganje; ko je vrnil pletenico, je dejal:

»Hvala vam, mili gospodje! Hvala za vašo dobroto in za nedolžnost moje uboge sirotice!«

Ivan ni umaknil oči od ciganovega obraza; zgrabilo ga je za srce in ga ni hotelo popustiti.

Jurij Šubic, Pred lovom

»Glej cigana,« si je govoril, »ki ima gosli v oblasti ko svoje srce in je z globoko pretresljivo svojo pesmijo ukrotil te lačne zveri. O, da bi bilo moje stružilo, nožič in dleto tako v moji oblasti, da bi ljudje kar plakali pred kosom lesa, ko bi mu vdahnil življenje!«

Veje dreves so visele globoko nad cesto, tupatam so udarile po platnu kot dolge, stoprste roke; mrak je legel čez vso tihotno dolino, iz njega je bilo slišno le topotanje konjskih kopit drdranje voza in šumenje vode.

Nikjer ni bilo žive duše ne luči...

Cigan je zopet prijel za lok.

Gosli so zapele veselejšo pesem.

(Dalje.)